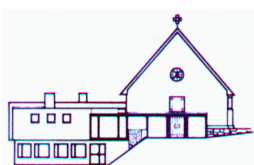

ROMARBREVET

INNEHÅLL

Bakgrund	3
Brevets indelning	4
Löpande kommentar	5
Sammanfattning	32

INNEHÅLL

Bakgrund – 3

Brevets indelning – 4

Löpande kommentar – 5

Sammanfattning – 32

ROMARBREVET

(Lars Mörling 2010)

BAKGRUND

Författare? Aposteln Paulus (Rom 1:1)

Varifrån och när? Paulus har berättat var han befinner sig (Rom 15:22-32) och när vi kontrollerar uppgifterna i Romarbrevet med Apostlagärningarna så ser vi att han var i Korint på tredje missionsresan (Apg 20:1-3) . Brevet måste därför vara skrivet 57-58 e Kr.

Mottagarna? De troende i Rom (1:7, Apg 2:10). Att församlingen hade funnits länge förstår vi av att Paulus i "många år" längtat efter att få besöka den (15:23). De troende träffades i olika husförsamlingar (16:5, 14-15). Att de troende bestod av både judar och hedningar ser vi på flera ställen i brevet. Paulus riktar sig direkt till judar (2:17-3:20), han beskriver relationen mellan judarna och folken (9-11). Han diskuterar problemet med avgudaofferkött (14). Sannolikt var hedningarna i majoritet i församlingen.

Motiv?

Paulus hade aldrig varit i den här församlingen men ville besöka Rom på väg till Spanien (15:20, 22-24) och ville bli till välsignelse för församlingen (1:11-15). Paulus presenterar därför sig själv och sitt evangelium genom Romarbrevet.

Paulus kom senare till Rom men inte som han tänkt sig. Han fängslades i Jerusalem (Apg 21:27-40), satt två år i fängelse i Caesarea (Apg 24:27), led skeppsbrott och hamnade på Malta när han som fånge fördes till Rom (Apg 27-28).

Brevbärare och sekreterare

Att Febe från Kenkrea var brevbäraren ser vi av att Paulus rekommenderar henne för ett besök i Rom och att hon var i samma område som han, i Korints östra hamnstad (16:1-3). Vidare verkar en viss Tertius varit sekreteraren som höll i pennan. *"Jag, Tertius, som har skrivit ner detta brev, hälsar er i Herren."* (Rom 16:22).

Nyckelverser

"Jag skäms inte för evangelium. Det är en Guds kraft som frälser var och en som tror, först juden och sedan greken. Rättfärdighet från Gud uppenbaras i

evangelium, av tro till tro, som det står skrivet: Den rättfärdige skall leva av tro.” (Rom 1:16-17)

BREVETS INDELNING

Inledning - tema (1:1-17)

I. Evangelium – en teoretisk del (1:18-11:36)

- A. Rättfärdiggörelse genom tro (1:18-5:21)
- B. Livet med Kristus (6:1-8:39)
- C. Israel och folken (9:1-11:36)

II. Evangelium – en praktisk del (12:1-15:33)

- A. Överlåtet liv i församling och samhälle (12-13)
- B. Kärlek och hänsyn i församlingen (14:1-15:13)
- C. Paulus kallelse och planer (15:14-15:33)

Avslutning – hälsningar och lovprisning (16:1-27)

LÖPANDE KOMMENTAR

INLEDNING – TEMA (1:1-17)

A. Guds Evangelium 1:1-4

Paulus inleder med att peka på Guds evangelium, ett evangelium som inte börjar med Nya Testamentet (NT) utan något som Gud har utlovat i Gamla Testamentet (GT) (1:1). Denna tes visar sig rakt genom Romarbrevet. Det finns 57 direkta citat från GT och när man räknar in hänvisningar blir de över 70 st. Evangelium handlar alltså om Guds löften i GT som fått sin uppfyllelse i Jesus Kristus och resultatet ser vi i Romarbrevet.

Paulus är noga med att påpeka att Guds evangelium handlar specifikt om Jesus, som till sin mänskliga natur kom från David släkt men som samtidigt bevisades vara Guds son genom sin uppståndelse från de döda. Genom brevet kommer Paulus att presentera Guds evangelium som är centrerat just kring Jesus, hans död och uppståndelse.

B. Paulus kallelse 1:1, 5-7

Paulus presenterar sig själv som Kristi tjänare och en som kallats till apostel för Guds evangelium (1:1). Han säger att han har fått uppdraget att föra alla hednafolk till "trons lydnad" (1:5), något som utvecklas senare där lydningen talas om som en konsekvens av att man kommit till tro på Kristus.

C. Paulus längtan till församlingen i Rom 1:8-15

Paulus har velat besöka församlingen i många år (15:22-23) och han längtar efter att få dela med sig av allt Herren gett honom. Han säger att han har skyldigheter mot alla folk, något som är kopplat till hans uppdrag att föra alla folk till trons lydning.

D. Evangeliets frälsande kraft genom tro 1:16-17

Här har vi nyckelverserna i Romarbrevet. Paulus är stolt över Guds evangelium, eftersom det är Guds kraft till frälsning för var och en som tror. Det är viktigt att se att det är samma evangelium som gäller för judar och för alla andra folk. Evangelium handlar om Guds rättfärdighet som är uppenbarad i Jesus Kristus och som tas emot i tro.

Man kan undra över uttrycket "av tro till tro" som backas upp av ett citat från Habakuk 2:4 "Den rättfärdige ska leva av tro" (1:17). Personligen lutar jag åt

betydelsen: Som vi kom till Gud genom Kristus av tro så ska vi också leva på samma grund dvs. till tro.

Det finns en annan möjlig förklaring och den är kopplad till att ordet "tro" lika väl kan betyda "trohet" och i så fall syfta på Guds trohet mot sina förbund och sina löften som gått i uppfyllelse i Jesus Kristus, även den tanken går bra att förankra i brevet.

I. EVANGELIUM – EN TEORETISK DEL (1:18-11:36)

Första elva kapitlen handlar om en mer teoretisk del av evangeliet, därefter kommer en mer praktisk och förmanande del av evangeliet.

A. RÄTTFÄRDIGGÖRELSE GENOM TRO (1:18-5:21)

1. Guds dom över en gudsfrånvänd värld 1:18-2:16

a. Guds vrede över ogudaktighet 1:18-23

Vi har ofta svårt att hantera Bibelns beskrivning av en helig Gud som vredgas på synden

och ogudaktigheten, men så är han beskriven i både GT och NT (1:18).

Paulus säger att människan som inte tror på Gud är utan ursäkt eftersom skaparen har uppenbarats sig i sin skapelse. (1:19-20). Man borde förstå att världen inte är en produkt av

slumpen och blinda processer, utan att det finns en skapare. Om universum är skapat så måste den Gud som skapat var allsmäktig och ofattbart intelligent.

b. Resultatet av att vända Gud ryggen 1:24-32

Men människan började dyrka det skapade framför skaparen (1:21-22) och detta fick tragiska konsekvenser. Konsekvenserna ses i brevet som Guds dom över en civilisation som vänt Gud ryggen. Paulus beskriver den homosexuella och lesbiska livsstilen som en sådan konsekvens (1:24-28). Han ger också en provkarta på många andra synder så att vi ska förstå att vi alla är delaktiga i synden (1:29-32). Synd kan med bibliskt stöd definieras som allt vi gör, säger och tänker som är fel samt allt vi borde ha gjort med aldrig gjorde. Alla är vi alltså delaktiga i synden.

c. Alla människor ska dömas 2:1-5

Paulus säger att vi alla ska dömas av Gud och vi därför ska akta oss för att döma andra. När vi dömer andra dömer vi oss själva (2:1-3). Guds syfte är inte att döma utan att människan ska omvända sig (2:4). Paulus återkommer här till Guds vrede som i brevet är kopplat till synden och domen (1:18, 2:5, 3:5-6)

d. Gud är en rättvis domare 2:6-16

Det finns en teoretisk möjlighet att någon som gjort allting rätt hela livet döms till evigt liv, även om jag aldrig träffat en sådan person. Gud är helt rättvis (2:6-9), han är dessutom fullständigt opartisk, judar och hedningar behandlas lika i domen (2:10-11). De som syndat utan lag (hednafolken) kommer att gå under utan lag. De som syndat under Guds lag (judarna) kommer att fördömas av lagen (2:12-13). Det är uppenbart att Gud kommer att döma oss efter det ljus vi har. Hedningar som aldrig hört om Guds lag har ändå en moralisk uppfattning om rätt och fel, gott och ont och de kommer att dömas efter vad de har förstått (2:14-16).

2. Judar och hedningar står med skuld 2:17-3:20

a. Judar som hade lagen var syndare 2:17-24

Det Paulus skrivit här om att alla var likställda inför Gud vare sig man hade lagen eller inte var svårt att acceptera för en jude. Men Paulus påpekar att det inte hjälper att man har kunskapen om Guds lag om man samtidigt bryter lagen (2:17-24).

b. Omskärelsen i Kristus 2:25-29

Inte ens omskärelsen var något juden kunde berömma sig av om man samtidigt bröt lagen (2:25). Paulus säger också att om en omskuren uppfyller lagen ska han räknas som omskuren (2:26-27). Sedan säger Paulus något som skulle ha skakat om vilken jude som helst: *"Den är inte jude som är det till det yttre, och omskärelse är inte något som sker utvärtes på kroppen. Den är jude som är det i sitt inre, och hjärtats omskärelse sker genom Anden och inte genom bokstaven. En sådan får sitt beröm, inte av människor utan av Gud."* (2:28-29).

Att man inte inför Gud kan berömma sig av att vara jude till det yttre och att en människa, även en hedning, på ett andligt sätt kan bli inlemmad i Gudsfolket är något som förklaras mer utförligt i kap 9-11 i Romarbrevet. Att det finns en inre omskärelse av hjärtat i den helige Ande är något Paulus berör i Fil 3:1-3.

Hjärtats omskärelse är detsamma som pånyttfödelse i den helige Ande.

Omskärelsen i Kristus är dessutom kopplad till föreningen med Kristus i dopet, som ett förbundstecken på det nya förbundet (Kol 2:11-15). Även här är det yttre tecknet ingenting värt utan hjärtats tro på den uppståndne Kristus. Texten i Kolosserbrevet beskriver nämligen ett troendedop, precis som alla andra texter i NT som direkt undervisar om dopets innebörd.

c. Judarna och arvet från gamla förbundet 3:1-8

Efter de två senaste punkterna är det dags att fråga om judarna har någon nytta alls av gamla förbundet och omskärelsen (3:1). På det svarar Paulus: Absolut! Guds ord i GT har ju kommit till judarna! Gud och hans ord står fast och är sanna även om judarna syndade (3:2-4). Sedan ställer Paulus en märklig fråga: Om det är så att vår orättfärdighet pga. kontrasten framhäver Guds rättfärdighet, varför ska vi då dömas? Naturligtvis avvisar han den tesen (3:5-8).

d. Alla står med skuld inför Gud 3:9-20

Paulus riktar sig fortfarande primärt till judar i detta avsnitt men grundtanken är dock att eftersom judarna står med skuld inför Gud så kan vi vara säkra på att alla gör det. *"Hur är det då? Har vi något företräde (dvs. vi judar)? Nej, inte alls! Vi har ju redan anklagat både judar och greker för att alla vara under syndens välde."* (3:9).

Sedan visar Paulus genom ett antal citat från GT att judarna enligt Gud själv verkligen var syndare.

Paulus kommer nu med den föga uppmuntrande slutsatsen på ett argument som började redan i 1:18 och ända hit och som visar konsekvensen av människans fallna tillstånd: *"Men vi vet att allt vad lagen säger, det talar den till dem som har lagen, för att var mun skall stoppas till och hela världen stå med skuld inför Gud. Ty ingen människa förklaras rättfärdig inför honom genom laggärningar. Genom lagen ges insikt om synd."* (3:19-20). Paulus säger att lagen inte är till för att en människa ska bli rättfärdig inför Gud, som judarna tänkte (9:31-32) utan den var till för att uppenbara synden, något som förklaras djupare i sjunde kapitlet (7:7-13). Alla står alltså med skuld inför Gud. Situationen är hopplös och vi kan inte rädda oss själva. Lösningen måste komma från Gud.

3. Rättfärdigheten från Gud genom tro 3:21-5:10

a. Rättfärdighet från Gud genom tro av nåd 3:21-31

När Bibeln talar om rättfärdiggörelse är det närmast en juridisk term med betydelsen "oskyldig, frikänd". Rättfärdiggörelse har alltså inte med våra subjektiva upplevelser att göra.

1) Rättfärdighet från Gud har uppenbarats 3:21-25a

Paulus introducerar nu Guds lösning på människans problem nämligen en rättfärdighet från Gud som uppenbarats och som lagen och profeterna vittnat om (3:21). Att den kommit från Gud och nu blivit uppenbarad är direkt kopplat till personen Jesus Kristus. Att lagen och profeterna vittnat om den innebär att evangelium är djupt rotat i GT (1:1-2).

Vi tar emot Guds rättfärdighet genom tron på Jesus Kristus och här finns *"ingen åtskillnad"* dvs. samma evangelium gäller för judar och hedningar (3:22, 29-30, 1:16). Trots att alla har syndat och saknar Guds härlighet står vi nu som rättfärdiga av bara nåd eftersom Jesus Kristus har friköpt oss (3:23-24). Att vi saknar härligheten från Gud ska ses mot bakgrund av Eden där människan levde i Guds shalom, men där synden kom in i människan med tragiska konsekvenser. Att vi är friköpta ska ses mot bakgrund av slavar, som på den tiden kunde köpas fria. Jesus sa *"Var och en som gör synd är syndens slav."* (Joh 8:34) På ett liknande sätt talar Paulus om synden som en slavherre (6:14-16). Kristus har betalat det högsta pris som finns för att köpa oss fria, nämligen sitt dyra blod (1Pet 1:18-19). Frälsning tas emot i tro av bara nåd.

Gud har ställt fram Kristus som en *"nådstol"* (3:25). Uttrycket syftar på locket till Guds ark i det allra heligaste i tabernaklet (2Mos 37:6-9). En gång per år, på den stora försoningsdagen gick översteprästen in i det allra heligaste inför nådstolen och försonade folkets synder (3Mos 16:15-16). Hebreerbrevet behandlar detta offer som skedde på den stora försoningsdagen på djupet och där är Kristus både översteprästen och offret. Här i Romarbrevet är han dessutom *"nådstolen"* d.v.s. själva försoningsplatsen och vi förstår att Kristus är hela vår försoning, som Paulus säger: *"Ty Gud var i Kristus och försonade världen med sig själv.."* (2Kor 5:19).

2) Rättfärdighet från Gud uppenbarar Guds rättfärdighet 3:25-26

Sedan säger Paulus något som kan vara svårt att förstå nämligen att Gud på det här sättet har visat sin rättfärdighet, när han nu tagit itu med de synder han förut lämnat ostraffade (3:25-26). Det syftar på att Gud sedan urminnes tid talat om att synd leder till straff men att han nu tagit i tu med hela syndproblemet genom att Kristus offrades för en förlorad värld. Därigenom uppenbarade Gud att han är rättfärdig och inte sopar synden och skulden under mattan. När Jesus dog på korset sa han: *"Det är fullbordat."* (Joh 19:30). Allt är betalt!

3) Rättfärdighet från Gud och lagens funktion 3:27-31

Självrättfärdigheten har kommit till vägs ände i Kristus. Människan förklaras rättfärdig inför Gud av tro och utan laggärningar (3:27-28). Rättfärdiggörelse genom tro gäller för både hedningar och judar (3:29-30).

Frågar är om Paulus sätter lagen ur spel på det här sättet. Men han hävdar att det är tvärt om (3:31). Hurdå? För det första säger han att lagen inte är till för att göra en människa rättfärdig utan för att uppenbara synden (3:20). För det andra så vittnar ju lagen om rättfärdigheten från Gud genom tro (3:21). Då får vi tänka på lagen i judisk mening, nämligen toran och det visar han i brevets fjärde kapitel där Abraham enligt 1 Mos (dvs. lagen) blev förklarad rättfärdig av tro.

b. Rättfärdighet från Gud genom tro redan hos Abraham 4:1-25

1) Abraham och David fick rättfärdighet från Gud av nåd 4:1-8

Paulus visar nu att rättfärdiggörelse genom tro av bara nåd var förankrat i GT. *"Ty vad säger Skriften? Abraham trodde Gud, och det räknades honom till rättfärdighet"* (4:3), ett citat från 1Mos 15:6 och dessutom citerar han David från Ps 32:1-2 för att visa att Herren förlåter av bara nåd.

2) Abraham fick rättfärdighet från Gud av tro före omskärelsen 4:9-12

En viktig fråga blir om principen rättfärdiggörelse genom tro bara gäller judarna (de omskurna) eller även hedningarna (de oomskurna). Paulus påpekar att Abraham tillräknades rättfärdighet av tro före sin omskärelse, alltså gäller detta alla människor. Abraham blev därför en far för alla som delar hans tro.

3) Abraham fick rättfärdighet från Gud av tro utan lagen 4:13-22

Paulus är mån om att visa att lagen som kom hundratals år senare genom Mose inte hade något att göra med att Abraham blev förklarad rättfärdig. Återigen visar Paulus att detta inte alls bara gäller judarna som fått lagen utan alla människor. Gud ändrade ju också hans namn från Abram till Abraham (fader till många) *"Så står det skrivet: Till fader för många folk har jag satt dig"* (4:17, 1Mos 17:5). Paulus påpekar att Abrahams tro var djup och den höll även när han prövades (4:18-21).

4) Abraham och vi fick rättfärdigheten från Gud av tro 4:23-25

Paulus kopplar slutligen ihop Abrahams och vår tro. I löftena till Abraham låg löftet om Kristus. Vi har samma tro som Abraham på samma löfte, fast vi tittar bakåt mot Kristus som är uppfyllelsen av Guds löften.

c. Rättfärdighet från Gud får stora konsekvenser 5:1-11

1) Frid med Gud 5:1-2 a

Paulus summerar nu konsekvenserna av att vi har blivit rättfärdiggjorda av tro på Jesus Kristus. Han säger att vi har fått frid med Gud och kan leva med Gud av bara nåd. Detta handlar inte primärt om en känsla utan att vi som var Guds

fiender pga. vår synd nu är försonade med Gud och därmed Guds vänner. Relationen är hel och återupprättad.

2) Vi lever i hoppet 5:2 b-5:11

a) Guds kärlek i oss genom Anden – en subjektiv grund 5:2-5

Vi lever i hoppet att en dag efter döden nå fram till Guds härlighet. Vi t.o.m. jublar mitt i våra lidanden, som om vi håller ut ger oss tålamod, som om vi håller ut ger oss fasthet, som om vi håller ut ger oss hopp. Vi har också en inre subjektiv grund för hoppet och det är Guds kärlek i våra hjärtan genom den helige Ande. Gud Ande i oss är alltså en försmak av härligheten *".. vi som har fått Anden som förstlingsfrukt .."* (8:23).

b) Guds verk genom Kristus – en objektiv grund 5:6-11

När man använder ordet hopp brukar det ligga ett mått av osäkerhet i ordet som: "Jag hoppas det blir sol på lördag". Men det kristna hoppet vilar på en fast objektiv grund, nämligen vad som redan hänt i historien när Jesus dog och uppstod. I det här avsnittet beskriver Paulus hur djup Guds kärlek var för oss, när Kristus offrade sig för oss fast vi var syndare och därmed Guds fiender. Paulus säger att Kristus dog i vårt ställe dvs. han tog vårt straff på sig. Vi är nu förklarade rättfärdiga genom Jesu offer. Det är därför vi blir räddade från vredesdomen. Vi har ett hopp som är förankrat i vad Gud redan har gjort (5:9-11).

4. Död genom Adam – Liv genom Kristus 5:12-21

a. Synden och döden kom genom Adam 5:12-14

Gud hade ju sagt till Adam: *"Du kan fritt äta av alla träd i lustgården, men av trädet med kunskap om gott och ont skall du inte äta, ty den dag du äter av det skall du döden dö."* (1Mos 2:16-17). Konsekvensen av människans synd blev som Gud sagt nämligen död, både fysisk och andlig. Den andliga döden innebär att människan är skild från Gud genom sin synd, precis som Adam och Eva en gång tvingades bort från paradiset pga sin synd. Döden råder som vi vet över alla människor. Adam representerade alla människor och hans synd fick konsekvenser för alla människor, så att alla blev syndare.

b. Nåden och livet kom genom Kristus 5:15-21

Precis som Adam representerade alla människor så representerade också Kristus alla människor och det Jesus gjorde hade konsekvenser för alla människor. Han offrade sig för en förlorad mänsklighet som var fångad under synden och döden. Synden och döden kom genom Adam men nåden och livet

kom genom Jesus Kristus. Paulus är noga med att säga att det handlar om en överflödande nåd (5:15, 17, 20).

Just den här texten är en hörnpelare i den s.k. "universalismen" som lär att alla människor redan är frälsta genom Kristus vare sig de tror eller inte. Men då glömmer man att det faktiskt står att detta gäller de som mottar nåden *"Ty om en endas fall gjorde att döden fick herravälde genom denne ende, hur mycket mer skall då inte **de som mottar den överflödande nåden och rättfärdighetens gåva** regera i liv genom denne ende, Jesus Kristus"* (5:17). Låt mig dessutom få säga att universalismen är totalt ohållbar i ljuset av de fem första kapitlen i Romarbrevet där det står om synden, domen och att vi tar emot rättfärdigheten från Gud genom tro på Jesus Kristus.

B. LIVET MED KRISTUS (6:1-8:39)

1. Dopets innebörd – förening med Kristus 6:1-11

Nyckeln till att förstå innebörden i dopet är att förstå att det som hänt Kristus har hänt oss. Han är vår representant. Vi är genom tron förenade med honom. Han bor i oss och vi är i honom. Dopet handlar om Jesu död, begravning och uppståndelse och hur vi är förenade med honom i hans död, begravning och uppståndelse. *"Ty hans död var en död från synden en gång för alla, men det liv han lever, det lever han för Gud. Så skall också ni se på er själva: ni är döda från synden och lever för Gud i Kristus Jesus"* (6:10-11).

2. Trons lydnad – pga förening med Kristus 6:12-23

I 1:5 säger Paulus att han fått uppdraget att upprätta "trons lydnad" bland alla folk och här visar han att föreningen med Kristus borde leda till ett liv i medveten lydnad för Gud.

Han säger att synden inte längre ska vara vår herre. Han beskriver synden närmast som en slavägare och att vi tidigare använt våra lemmar i syndens tjänst som vapen åt orättfärdigheten. Men nu när vi har dött och uppstått med Kristus ska vi ställa oss själva i Guds tjänst som vapen åt rättfärdigheten. Om vi inte bryr oss ska vi veta att konsekvenserna blir oerhörda: *"Ty syndens lön är döden, men Guds gåva är evigt liv i Kristus Jesus, vår Herre"* (6:23).

3. Frihet från lagen genom Kristus 7:1-6

Paulus kunde mycket väl ha gått direkt till kapitel 8, men väljer att förklara något han bara berört tidigare nämligen lagens funktion.

Paulus talar till sådana *"som känner lagen"* (7:1) och det är primärt judarna. Men eftersom de kristnas Bibel bestod av GT på den här tiden så kände hednakristna allt mer till lagen. Dessutom spelar undervisningen i kapitel 9-11 in där den troende delen av Israel liknas vid ett äkta olivträd och att vi troende hedningar har ympats in i detta träd. Det innebär att de Jesustroende judarna och hedningarna tillsammans utgör ett Gudsfolk (11:16-24). På så sätt är det inte bara judar som Paulus riktar sig till här.

Paulus liknar relationen med lagen vid ett äktenskap som endast döden kan bryta på ett naturligt sätt. Lagen är Guds heliga ord och kan inte dö. Däremot har vi dött med Kristus och på sätt befriats från lagen så att vi kan *"gifta om oss"* med Kristus och bära frukt åt Gud i den helige Andes kraft.

4. Synden väcks till liv genom lagen 7:7-13

Man kan uppfatta att Paulus nu beskriver hans egen upplevelse och kamp som kristen, eller som en förklaring av hur lagen-synden-köttet samverkade före omvändelsen. Det går att hitta stöd för den senare uppfattningen (7:5-6), personligen utgår jag dock ifrån att detta även speglar apostelns personliga kamp mot ondskan i hans eget liv. Paulus har tidigare sagt att lagen är till för att avslöja synden i våra liv (3:20) men här kommer en fördjupande förklaring.

Paulus låter lagen representeras av 10:e budet *"Du skall inte ha begär."* Det är just detta bud som visar på en inre sida i alla buden, en sida som Jesus lägger ut i Bergspredikan och som avslöjar oss alla som syndare.

Synden beskrivs här som en egen storhet, som en främmande makt i våra liv som bedrar och förgör. Synden resulterar här i andlig död. Detta ska förstås utifrån att Gud skapade allting gott. Från början fanns inte synden i Guds paradiset utan den kom in som något främmande som förstörde och resulterade i död.

Paulus är noga med att framhålla att lagen är helig och god, att problemet uteslutande beror på synden: *"Alltså är lagen helig och budordet heligt, rätt och gott. Har då det som är gott blivit min död? Nej, visst inte! Men synden har blivit det, för att den skulle framstå som synd. Genom det som är gott åstadkom den min död. Så skulle synden genom budordet framstå som i högsta grad syndig."* (7:12-13).

5. Syndens natur i en människa 7:14-23

Paulus går nu in på vår syndanatur som vi ärvt från Adam. Han kallar denna fördärvade natur för köttet. Det är vår fallna natur som gör att vi är syndare och inte klarar av att lyda Guds lag, även om vi vill det. *"Vi vet att lagen är andlig, men själv är jag köttslig, såld till slav under synden. Ty jag kan inte fatta att jag handlar som jag gör. Det jag vill, det gör jag inte, men det jag hatar, det gör jag"* (7:14-15). Vi kan reagera på uttrycket att jag skulle vara en slav under synden. Men vi kan göra ett försök att inte synda under en månad för att kolla om Paulus har rätt eller inte.

Paulus säger att synden t.o.m. regerar som herre mot min egen vilja och det baserar han på att jag med mitt förstånd känner till Guds lag och samtycker till att den är god fast jag inte klarar av att hålla den. *"Jag finner alltså den lagen: jag vill göra det goda, men det onda finns hos mig. Till min inre människa gläder jag mig över Guds lag, men i mina lemmar ser jag en annan lag, som ligger i strid med lagen i mitt sinne och som gör mig till fånge under syndens lag i mina lemmar"* (7:21-23).

6. Guds räddning från syndens natur 7:24-8:17

Situationen är hopplös och jag förmår inte att rädda mig själv. Lösningen måste komma från Gud.

a. Bara i Kristus finns räddningen 7:24-8:4

Paulus ropar ut: *"Jag arma människa! Vem skall frälsa mig från denna dödens kropp? Gud vare tack, Jesus Kristus, vår Herre!"* (7:24-25). Från total förtvivlan till total tacksamhet och ett konstaterande att det inte finns någon fördömelse för dem som är i Kristus Jesus (8:1). Hur är detta möjligt? Svaret är vad Gud gjort i Jesus. Gud tog itu med hela problemet när han sände sin son som ett syndoffer (8:3). Vid ett syndoffer i GT så la prästen sina händer på offrets huvud och synden bekändes innan offret skedde. På så sätt överfördes synden till offret. Våra synder fördes över till Kristus när han offrades på korset *"Och våra synder bar han i sin kropp upp på korsets trä.."* (1Pet 2:24).

b. Resultat av att leva i Anden eller köttet 8:5-8

Paulus menar att en kristen inte ska leva i hopplösheten i 7:e kapitlet utan i den helige Andes kraft i det 8:e kapitlet och konsekvenserna är stora: *"De som lever efter sin köttsliga natur tänker på det som hör till köttet, men de som lever efter Anden tänker på det som hör till Anden. Köttets sinne är död, men Andens sinne är liv och frid."* (8:5-6). Paulus säger vidare att köttets sinne innebär fiendskap mot Gud och att den som följer sitt kött aldrig kan behaga Gud.

Bibel 2000 har valt att låta sammanhanget syfta på "vår ande" och inte Guds Ande (8:4-6). Det är inte definierat i grekiskan vilken ande det rör sig om och därför måste översättaren göra ett val. Det större sammanhanget pekar entydigt på Guds Ande, precis som nästan alla andra översättningar gör.

c. Guds barn har Guds Ande och ärver Gud 8:9-17

Vi som är troende lever efter Guds Ande men den som inte har Kristi Ande tillhör inte Kristus (8:9). Paulus betonar att Kristus bor i oss genom den helige Ande och Anden verkar liv i våra dödliga kroppar (8:10-11).

Om vi följer köttet drabbas vi av andlig död men om vi genom Anden dödar kroppens gärningar får vi leva. Den helige Ande är alltså ett vapen i kampen mot köttet, som Paulus säger: *"Vad jag vill säga är detta: vandra i Anden, så kommer ni inte att göra vad köttet begär."* (Gal 5:16). Paulus säger att Guds barn drivs av Anden (8:14) att Anden vittnar med vår ande att vi är Gud barn (8:15-16). Det gäller alltså för Guds barn att vara fyllda av Guds Ande och det blir vi när vi lever i nära relation med Kristus.

Eftersom vi är Guds barn är vi Guds arvingar och Kristi medarvingar. Hur rik är Gud? Hur stort är det att ärva Guds härlighet? *"Men är vi barn är vi också arvingar, Guds arvingar och Kristi medarvingar, lika visst som vi lider med honom, för att också bli förhärligade med honom."* (8:17).

7. Hoppet i Jesus Kristus 8:18-27

a. Härligheten ska uppenbaras på oss 8:18

Den härlighet som aposteln vet att han får ärva överglänsar alla lidanden han gått igenom hundra gånger om: *"Jag hävdar att den här tidens lidanden väger lätt i jämförelse med den härlighet som kommer att uppenbaras och bli vår."* (8:18).

b. Skapelsen längtar med oss 8:19-25

Paulus överraskar med att säga att hela skapelsen längtar efter befrielsen från förgängelsen och t.o.m. längtar efter Guds barns befrielse (8:19-21). För att förstå detta behöver vi se det mot bakgrund av Edens lustgård där det rådde fullkomlig harmoni utan synd och död. Men hur Adam och Evas syndafall hade konsekvenser för dem men även för skapelsen och det ser vi särskilt i Guds ord till Adam (1Mos 3:17-19).

c. Den helige Ande hjälper oss att hålla ut 8:26-27

Paulus säger att Anden är given som en förstlingsfrukt, en sorts försmak på vårt härliga arv (8:23) och Anden hjälper oss att trots vår svaghet ändå hålla ut i vårt hopp. Anden ber för oss, inom oss med *"suckar utan ord"* (8:26) och Fadern vet vad Anden menar *"och han som utforskar hjärtan vet vad Anden menar, eftersom Anden ber för de heliga så som Gud vill"* (8:27).

8. Visshet i hoppet 8:28-39

Paulus kommer nu att visa hur fast vårt hopp är, att det helt vilar i Gud och hans verk i Kristus.

a. Gud ser till att vi når hans härlighet 8:28-30

Gud samverkar med oss som älskar honom så att vi kan nå det goda, hans eviga härlighet. (8:28). De som Gud i förväg vetat om har han förutbestämt till att bli lika Jesus Kristus. (8:29) Ordet "proégno" betyder för-känna och för-veta (NIV: "For those God foreknew he also predestined..") Ordet finns på flera ställen i NT t.ex. Rom 11:2, Apg 26:5, 1Pet 1:20, 2Pet 3:17. Ordet används i dessa sammanhang både som för-känna och för-veta. Att Guds allvetande fanns med när han förutbestämde är viktigt. Vi ser även samma typ av formulering i 1Pet 1:2 (NIV: "who have been chosen according to the foreknowledge of God.."). De som Gud i förväg har känt har han alltså bestämt för ett visst mål, att vi alla ska bli lika Jesus, så att Jesus blir det förstfödde bland många bröder. Förstfödd betyder att han är den främste bland alla som är lika honom. Detta är vårt mål.

Gud ser till att vi når fram till målet. Aldrig kommer jag att stå inför Gud och tacka mig själv för att jag nått Guds härlighet. Jag kommer att tacka Gud som sände sin son, som offrade sig för just mig, som lät mig höra hans evangelium, som genom Anden uppenbarade mitt behov av Kristus och födde mig på nytt, som beskyddade mig så att ingen kunde ta mig ur hans hand: *"Och dem som han har förutbestämt har han också kallat. Och dem som han har kallat har han också förklarat rättfärdiga. Och dem som han har förklarat rättfärdiga har han också förhärligat."* (8:30). Att vi som i 3:23 beskrivits som syndare som saknar Guds härlighet här beskrivs som förhärligade har att göra med tanken att allt som hänt Kristus har hänt oss i Kristus.

b. Gud har gjort allt för att vi ska nå fram 8:31-34

Om Gud är för oss vem kan då vara emot oss? För att besegra oss måste man alltså först besegra Gud och det är omöjligt! Han har skänkt oss allt med Jesus. Hur kan vi vara så säkra på det? Jo, Gud har redan offrat allt när han inte skonade sin egen son. Vem kan anklaga Guds utvalda? Svar: Ingen, Gud har frikännt oss, eftersom Jesus betalt vår skuld. Vem kan fördöma oss när Jesus har

burit varje synd. Han har dött, uppstått och sitter på Faderns högra sida och ber för oss. Vår frälsning är fast förankrad i Gud och hans verk i Jesus Kristus.

c. Inget kan skilja oss från Guds kärlek 8:35-39

Paulus ställer slutligen frågan om vad eller vem som kan skilja oss från Kristi kärlek? (8:35) och svaret är ingen och inget! Ingen ångest, ingen nöd, inget martyrskap, ingen makt, ingen kraft. Det finns ingen som kan skilja oss från Guds kärlek i Kristus Jesus.

C. ISRAEL OCH FOLKEN (9:1-11:36)

Vi kommer nu in i en avdelning som behandlar Israel och hednafolken. Det är naturligt att Paulus tar upp denna fråga här eftersom församlingen i Rom bestod av både judar och hedningar och så såg det ut i många andra församlingar i Romarriket.

1. Israels folk tog inte emot Jesus Kristus 9:1-33

a. Paulus stora sorg 9:1-5

Paulus använder ett mycket starkt språk för att beskriva sin stora sorg över att hans eget folk inte tagit emot Jesus som sin Messias, trots att de som Guds folk i GT har fått så mycket. *"ty jag har stor sorg och ständig vånda i mitt hjärta. Jag skulle önska att jag själv vore fördömd och skild från Kristus i mina bröders ställe - mina landsmän efter härstamning."* (9:2-3).

På ett direkt sätt, som är ovanligt för Paulus, säger han att Jesus är Gud *"De har fäderna, och från dem har Kristus kommit som människa, han som är över allting, Gud, prisad i evighet, amen."* (9:5).

b. Israel och löftets barn 9:6-13

Paulus påpekar att Gud ändå varit trofast mot sina löften trots att Israel inte tog emot Jesus Kristus. Han säger *"Detta inte sagt som om Guds ord skulle ha blivit om intet. Ty Israel är inte alla som kommer från Israel"* (9:6) och vidare *"Guds barn är inte de som är barn genom naturlig härkomst, men löftets barn räknas som hans efterkommande."* (9:8). Det här innebär att begreppen "Israel" och "löftets barn" inte är baserade på etnicitet utan på dem som kommit till tro på Jesus Kristus. Samma sak kommer fram i andra kapitlet där Paulus talar om hjärtats omskärelse i den helige Ande *"Den är inte jude som är det till det yttre, och omskärelse är inte något som sker utvärtes på kroppen. Den är jude som är det i sitt inre, och hjärtats omskärelse sker genom Anden och inte genom bokstaven. En sådan får sitt beröm, inte av människor utan av Gud"* (2:28-29). Det här innebär att man kan vara jude och tillhöra Israel på ett

andligt sätt. Paulus utvecklar detta i Galaterbrevet där vi alla är Abrahams barn genom tron på Jesus vare sig vi är judar eller greker (Gal 3:26-29). Där "löftets barn" är lika med nya förbundets barn i motsats till gamla förbundets barn (Gal 4:25-28) och där "Guds Israel" är alla som är nya skapelser vare sig de är judar eller hedningar (Gal 6:15-16).

Paulus nämner både Isak och Jakob som exempel på löftets barn. När det gäller profetiorna om Jakob och Esau verkar det som om Esau inte fick någon ärlig chans, men det är viktigt att se att båda profetiorna syftar på de folk (Israel och Edom) som kom från Jakob respektive Esau och profetiorna om dessa två folk gick i uppfyllelse genom GT:s historia.

Paulus kommer alltså att tala om Israel på två sätt genom kapitel 9-11, dels Israels folk som lever i gamla förbundet utan Jesus och dels alla de judar som tagit emot Jesus Kristus.

c. Barmhärtighetens och vredens kärll 9:14-29

I det här avsnittet tar Paulus fram två urtyper på barmhärtighet och vrede nämligen Mose och farao. Mose fick barmhärtighet medan farao drabbades av Guds domar över Egypten när Gud befriade Israels folk. Var farao oskyldig? Inte alls! Han var i högsta grad delaktig i att Israels folk var slavar och arbetade under sträng regim. Han var dessutom en avgudadyrkare och gjorde anspråk på att vara en uppenbarelse av guden Amon-Ra.

Förtjänade barmhärtighetens kärll barmhärtighet p.g.a. av egen förträfflighet? Inte alls! Paulus har sagt att alla människor har syndat och står i skuld inför Gud (3:19, 23). Det innebär att alla egentligen borde vara vredens kärll. Men Gud har varit långmodig och har inte dömt världen trots att alla var under syndens välde (3:9) för att han haft en plan att frälsa en förlorad mänsklighet genom Jesus Kristus. Det innebär att trots att människan är ond har Gud ändå genomfört sina planer i historien "*Har inte krukmakaren den rätten över leret att av samma klump göra ett kärll för hedrande användning och ett annat för mindre hedrande? Men om nu Gud, fastän han ville visa sin vrede och göra sin makt känd, ändå med stort tålmod hade haft fördrag med vredens kärll, som var färdiga att förstöras, vad har du då att säga? Och om han gjorde detta för att göra sin härlighets rikedom känd på barmhärtighetens kärll, som han i förväg har berett för härligheten?*" (9:21-23).

Barmhärtighetens kärlek blir då alla judar och hedningar som satt tro till Jesus Kristus medan alla andra fortfarande är vredens kärlek. *"Det är ju oss han har kallat, och det inte endast från judarna utan också från hednafolken."* (9:24).

Hur går det då med Israel i gamla förbundet? Inte bra! Paulus citerar Jesaja som säger att bara en rest av folket blir räddat. *"Men om Israel utropar Jesaja: Om än Israels barn vore talrika som havets sand, skall bara en rest bli frälst."* (9:27).

d. Att tro eller inte tro på Jesus Kristus 9:30-33

Den avgörande frågan blir alltså hur man förhåller sig till Jesus Kristus. Den som tror får Guds rättfärdighet av bara nåd (9:30). För Israel däremot blir Jesus en stötesten och en klippa till fall. *"..De har snubblat på stötestenen så som det står skrivet: Se, jag lägger i Sion en stötesten och en klippa till fall. Men den som tror på honom skall inte stå där med skam."* (9:32-33). Paulus styrker här under sitt påstående med två citat från Jesaja där Kristus är stenen man måste förhålla sig till.

2. Rättfärdighet genom gärningar eller tro 10:1-13

a. Israel ivrade för lagen 10:1-3

Paulus själv hade ju varit farisé och en som verkligen ivrat för lagen. Han beskriver Israels hängivenhet för Gud och strävan efter egenrättfärdighet, men utan rätt insikt. Det är detta som är hans stora sorg (9:2).

b. Rättfärdighet genom tro på Kristus 10:4-13

Som en motpol till egenrättfärdigheten och självgodheten ställer Paulus fram tron på Jesus Kristus. *"Ty Kristus är lagens slut, till rättfärdighet för var och en som tror."* (10:4). Det är väldigt enkelt att ta emot Guds rättfärdighet, eftersom Kristus är lika nära som vår mun och vårt hjärta. *"Ordet är dig nära, i din mun och i ditt hjärta, nämligen trons ord som vi predikar. Om du därför med din mun bekänner att Jesus är Herren och i ditt hjärta tror att Gud har uppväckt honom från de döda, skall du bli frälst."* (10:8-9). Ordet är Kristus (Joh 1:1, 14) och evangeliet om Kristus.

Paulus är tydlig med att det inför Gud inte är någon skillnad mellan judar och hedningar (10:12). För alla gäller Joelprofetian att den som åkallar Herrens namn ska bli frälst (10:13, Joel 2:32). "Herrens namn" syftar i Romarbrevet på Jesu namn, medan i Joel är "Herrens namn" detsamma som Jahvehs namn. Paulus säger *"Om du därför med din mun bekänner att Jesus är Herren"* så blir du frälst, alltså är Jesus densamme som Jahveh. Petrus drar f.ö. samma slutsats. Han predikade över Joelprofetian på pingstdagen och visar därmed att

han känner till den. Ändå säger han lite senare inför stora rådet att det inte finns något annat namn än Jesu namn genom vilket vi blir frälsta (Apg 4:12).

3. Israel trodde inte på evangeliet 10:14-21

a. Tron kommer genom evangeliet 10:14-17

Detta evangelium behöver förkunnas för alla *"Alltså kommer tron av predikan och predikan i kraft av Kristi ord"* (10:17). Uttrycket "Kristi ord" går förstås tillbaka till ordet om Kristus som är nära, i vår mun och i vårt hjärta (10:8-9). Men vi borde samtidigt förstå det i ett bredare perspektiv, ungefär som i Paulus inledning av Romarbrevet *"Från Paulus... avskild för Guds evangelium, som Gud har utlovat genom sina profeter i de heliga Skrifterna, evangeliet om hans Son.."* (1:1-3). Guds evangelium om Kristus var djupt rotat i GT, som också var den Bibel de kristna läste.

b. Evangeliet togs aldrig emot av Israel 10:18-21

Först frågade Paulus om Israel kanske aldrig hört evangeliet. Men det har de gjort eftersom evangeliet har gått ut från Israel över hela världen. Sedan frågar han om Israel kanske inte har förstått evangeliet. Men det är så enkelt att förstå att till och med ett folk utan förstånd klarar av det. Nej, problemet var snarare en inställning, att de inte ville. *"Men alla ville inte lyda evangeliet..."* (10:16) och vidare *"Men om Israel säger han: Hela dagen har jag räckt ut mina händer mot ett olydigt och trotsigt folk."* (10:21).

4. En rest av Israel har alltid haft tro 11:1-10

a. Gud har aldrig vänt Israel ryggen 11:1

Gud har aldrig övergett Israel. Paulus var själv ett levande bevis på detta. Han var ju israelit från Benjamins stam.

b. En rest trodde på Elias och Paulus tid 11:2-6

På Eilas tid fanns en troende rest i Israel. Paulus säger att det är likadant i hans egen tid och Jesaja säger att det fanns en troende rest i hans tid (9:27-29). Sannolikt har det i varje generation bara funnits en del av Israel som varit sant troende. Paulus säger att den lilla resten i hans egen tid var utvald av bara nåd, egna gärningar hade ingen som helst del i detta (11:5-6) och handen på hjärtat så ser det likadant ut idag.

c. Israel är delat 11:7-10

I dessa verser ser vi hur det fanns två grupper av judar på Paulus tid, en troende och en som inte trodde på Jesus Kristus.

5. Det äkta och det vilda olivträdet 11:11-24

a. Gud vill frälsa judar 11:11-15

Paulus visar att Gud är historiens Gud och att han trots Israels fall ändå verkat ut sin frälsningsplan för hela världen. *"Jag frågar nu: Inte har de väl snubblat för att de skulle falla? Visst inte. Men genom deras fall har frälsningen kommit till hedningarna, för att detta skulle väcka deras avund."* (11:11). Hur kan Israels fall ha resulterat i vår frälsning? Jo, p.g.a. att när judarna vände Jesus ryggen så fick han lida och han dömdes till döden på ett kors. När han dog på korset bar han allas synder, även judarnas. Gud visste att detta skulle ske och det var en central del av hans frälsningsplan. I Jesaja 53 beskrivs över 700 år f.Kr. hur Herrens tjänare blev förkastad och hur han slutligen offrades för allas synd.

Paulus går ett steg längre i Guds strategi att frälsa världen. Han talar om att när judarna ser vad Gud gör bland hedningarna så ska detta väcka avund hos judarna så att några av dem vänder om och tar emot Jesus som sin Messias. *"Och till er hedningar säger jag: som hedningarnas apostel sätter jag mitt ämbete högt i hopp om att väcka mina landsmäns avund och frälsa några av dem."* (11:13-14).

b. Det äkta olivträdet utgörs av troende 11:16-24

Paulus gör en summering av kapitel 9-11 genom bilden av olivträden. Det finns ett vilt som var hednafolken. Det finns ett äkta olivträd som var den troende delen av Israel med sina rötter ända ner till patriarkerna Abraham, Isak och Jakob. Paulus säger att grenar har brutits bort från det äkta olivträdet och det handlar om judar som inte tror på Jesus Kristus. Istället har grenar från vildoliven ympats in och det handlar om hedningar som i tro tagit emot Jesus. Enda sättet att få vara kvar i det äkta olivträdet är att leva kvar i tron på Jesus Kristus. Sedan ger Paulus exempel på hur det nya begreppet "avund" är tänkt, då han betygar att judar som vänder om till Kristus blir återinympade i det äkta olivträdet. Det äkta olivträdet består alltså av judar och hedningar som tror på Jesus Kristus.

Sammanfattningsvis kan vi säga att det handlar om är samma begrepp som vi ser i barmhärtighetens kärll (9:24-26) och i löftets barn (9:8). Detta är en bekräftelse på att judar och hedningar har en och samme Herre och att alla som åkallar Herren Jesu namn blir frälsta (10:8-13).

6. Guds slutliga frälsningsplan 11:25-36

a. Hela Guds Israel blir frälst 11:25-29

Paulus fortsätter sammanfattningen av kap 9-11 med att återupprepa att förstörelse har drabbat en del av Israel (11:25, 11:7) och så kommer det att fortgå tills hedningarna i fullt antal kommit in. I vadå? Jo, i det äkta olivträdet, som han just förklarat består av troende judar och hedningar. Sen kommer slutsatsen *"Och det är så hela Israel skall bli frälst, som det står skrivet: Från Sion skall Frälsaren komma och skaffa bort all ogudaktighet från Jakob. Och detta skall vara mitt förbund med dem, när jag tar bort deras synder."* (11:26-27).

Det är inte sannolikt att Paulus här i slutet av Rom 11 säger att alla judarna (*hela Israel*) ska till slut bli frälsta p.g.a. sin etniska härkomst, eftersom han så tydligt genom hela brevet betygat att Gud är opartisk och att judarna inte har någon fördel av sin etnicitet:

- Judar och hedningar har samme Herre (Jesus) och samma frälsningsväg (10:8-13)
- Guds barn och löftets barn har inget med naturlig härkomst att göra (9:7-8)
- Judar och hedningar är Abrahams barn genom samma tro (4:16-25)
- Judar och hedningar blir rättfärdiggjorda genom samma tro (3:21-30)
- Judar och hedningar är lika förlorade i sin synd (3:9, 19)
- Gud är helt opartisk i domen av judar och hedningar (2:6-11)
- Samma evangelium gäller för judar och hedningar (1:16-17)

"Hela Israel" syftar här i det omedelbara sammanhanget på det äkta olivträdet d.v.s. troende judar och hedningar. Precis som han säger i inledningen till hela avsnittet i kapitel 9-11, att begreppet "Israel" inte har med etnicitet att göra *"..Ty Israel är inte alla som kommer från Israel."* (9:6). Paulus låter begreppet "Israel" även på andra ställen syfta på judar och hedningar som tror på Jesus Kristus. (Gal 6:15-16, Ef 2:11-22).

Men hur ska vi då förklara profetian från Jesaja om frälsaren som ska komma från Sion och skaffa bort ogudaktigheten från Jakob, när Gud gör ett förbund med folket och tar bort deras synder. Från Jesajas perspektiv låg uppfyllelsen av profetian i framtiden och Paulus gör inget annat än att citera från Jes 59:20-21. Det är helt klart att Jesus redan uppfyllt denna profetia. Han har redan instiftat det nya förbundet och offrat sig själv för all synd.

Paulus konstaterar att i fråga om evangelium är judarna fiender för hedningarnas skull (11:28). Troligen syftar inte Paulus bara på det faktum att judarna var fientligt inställda till de troende utan också på det han just sagt att judarnas förkastelse betydde världens försoning (11:15). I fråga om utkorelsen är de Guds älskade för fädernas skull. För Gud ångrar inte sin kallelse och sina gåvor (11:28-29). Gud har inte gett upp på judarna. Hans strategi är att via avundstanken föra ett antal judar tillbaka genom tron på Jesus (11:13-14). Paulus har också beskrivit dessa gåvor och kallelser som judarna fått i gamla förbundet i samband med att han talat om sin stora sorg över judarnas bedrövliga situation (9:1-5).

b. Avslutande sammanfattning 11:30-32

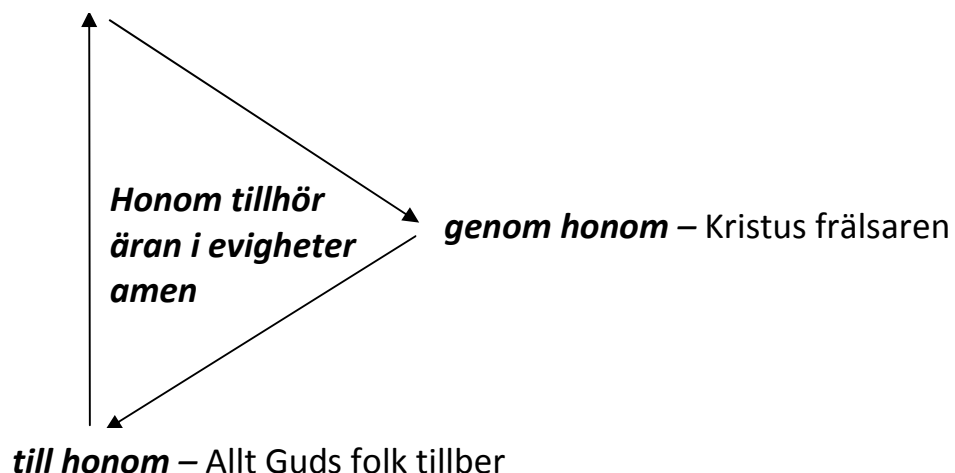
Paulus upprepar i ett par meningar det han redan sagt i kapitel 9-11.

- att hedningarna först varit olydiga mot Gud (vredens kär!)
- att hedningarna fått barmhärtighet genom judarnas olydnad (barmhärtighetens kär!)
- att judarna nu skulle få förbarmande genom hedningarna (avundstanken)
- att alla folk (judar och hedningar) varit fångar till olydnaden och men nu fått barmhärtighet (se 3:22-24).

c. Lovsång till Gud 11:32-36

När Paulus gjort sin sammanfattning av Guds frälsningsplan för mänskligheten i Jesus Kristus brister han ut i en lovsång till Gud för hans outgrundliga visdom och kunskap. Han avslutar lovsången med "Av honom, genom honom och till honom är allting. Honom tillhör äran i evigheter, amen" (11:36).

Av honom – Gud skaparen

II. EVANGELIUM – EN PRAKTISK DEL (12:1-15:33)

Vi kommer nu in i den praktiska delen av brevet, en tillämpning i församling och samhälle.

A. ÖVERLÅTET LIV I FÖRSAMLING OCH SAMHÄLLE (12-13)

I de två följande kapitlen ger aposteln många råd och förmaningar om hur vi ska leva som kristna i församlingssamfundet och i samhället.

1. Guds vilja i och genom oss 12:1-21

a. Levande offer åt Gud 12:1-2

Dessa två verser är nyckelverser för kapitlet och de är grundförutsättningar för att kunna leva som Gud vill i församling och samhälle: *”Så förmanar jag nu er, bröder, vid Guds barmhärtighet, att frambära era kroppar som ett levande och heligt offer som behagar Gud - er andliga gudstjänst. Och anpassa er inte efter den här världen, utan låt er förvandlas genom sinnets förnyelse, så att ni kan pröva vad som är Guds vilja, det som är gott och fullkomligt och som behagar honom.”* (12:1-2). Det handlar om en helöverlåtelse till Herren med allt vi är. Vi ska bära fram våra kroppar till Herren så att Guds vilja får uttryckas i och genom våra kroppar. När vi gör detta förvandlas vi genom vårt sinnes förnyelse, något som är starkt kopplat till den helige Andes verk i oss. Det finns två storheter vi måste förhålla oss till nämligen *”den här världen”* med alla dess värderingar som står i motsatsförhållande till *”Guds vilja”* och det som behagar Gud. Guds vilja finner vi i Bibeln men särskilt i detta kapitel där Paulus ger specifika exempel på vad som är Guds vilja.

b. Guds vilja genom oss - i Kristi kropp 12:3-16

Eftersom vi är barn av vår tid tänker vi oftast utifrån ett individualistiskt perspektiv men Paulus tar först upp hur vi ska uttrycka Guds vilja i gemenskapen.

1) Tjäna ödmjukt i nådegåvan 12:3-8

Paulus betonar ödmjukhet och enhet i vår tjänst i församlingen. Alla förstår vi hur högmod kan vara förödande för enheten i en gemenskap. Vi ska tjäna i våra gåvor *”efter det mått av tro”* som vi fått. Uttrycket syftar på frimodighet i gåvan men också på vår gåvas begränsning. Paulus räknar upp sju gåvor: profetisk, tjänande, undervisande, förmanande/uppmuntrande, givande, ledande och barmhärtighetens gåva. Det är viktigt att se att dessa gåvor skiljer sig från de listor som Paulus ger i 1Kor 12:4-11 och Ef 4:11 och visar på en mångfald av nådegåvor i församlingen.

2) Tjäna i kärlek, hängivenhet och enhet 12:9-16

Paulus lyfter fram syskonkärleken och att vi ska överträffa varandra i hedersbevisning. Han ger här en provkarta på vad som är Guds vilja och hur den ska uttryckas genom oss. Vi ska vara brinnande i anden hängivna i bön och gästfrihet. Vi ska dela varandras liv genom att glädjas med de glada och gråta med de sörjande.

c. Guds vilja genom oss - till världen 12:17-21

Paulus vänder sig nu utåt och visar att kärleken till vår nästa ska prägla alla våra relationer ute i samhället. Precis som Jesus så säger han att vi ska bemöta och övervinna det onda med det goda och t.o.m. visa kärlek till våra fiender.

2. Guds vilja i och genom oss i samhället 13:1-14

Paulus tar nu upp hur de troende ska förhålla sig till statsmakten. Vid den här tiden hade kejsar Nero höjt skatterna och folk var allmänt missnöjda. Paulus är mån om att de troende inte ska dras med i missnöjesyttringarna och han betonar just vikten av att betala skatt.

a. Att underordna sig överheten 13:1-7

1) Överheten är av Gud 13:1-5

Paulus säger att vi ska underordna oss överheten eftersom den är insatt av Gud. Man förvånas över att de troende uppmanas att underordna sig en så korrupt regim som den romerska. Det här innebär inte att Paulus har satt på sig skyggglappar och inte ser den orättfärdighet som finns omkring honom utan man måste se detta i ljuset av vad som skulle hända om det inte fanns någon centralmakt och inga civilrättsliga lagar alls. Då skulle anarki råda och den svage skulle bli fullständigt rättslös. Vi uppskattar säkert rättsstaten när vi själva rånats eller blivit utsatta för övergrepp och vi har många exempel på fullständigt rättslösa platser i världen idag.

2) Att göra rätt för sig 13:6-7

Det handlar om att betala skatt, tull och att ära den som äras bör. Naturligtvis uppstod konflikter vad gäller kejsarkulten och tillbedjan av kejsaren. I Uppenbarelseboken ser vi att de som vägrade tillbe vilddjuret (d.v.s. kejsaren) blev straffade (Upp 13:7-9). De kristna bekände Jesus som Herre istället. I Apostlagärningarna ser vi hur den lokala myndigheten förbjöd apostlarna att predika offentligt om Jesus men de svarade att de måste lyda Gud mer än människor (Apg 5:29). Det här innebär att man ibland för evangeliets skull måste trotsa statsmakten, när den går rakt emot vad Gud har

förordnat. Men också att vi i allt underordnar oss statsmakten när den inte påbjuder sådant som är direkt emot Guds ord.

b. Kärleken är vår motivation 13:8-10

Paulus citerar ett antal av de tio budorden och lär precis som Jesus att kärleken är lagens uppfyllelse. *"Kärleken gör inte något ont mot sin nästa. Alltså är kärleken lagens uppfyllelse."* (13:10). Detta ska vara vår motivation till hur vi lever i relation till andra.

c. Gör gott i väntan på Jesus återkomst 13:11-14

Paulus konstaterar att tiden för Jesu återkomst närmar sig precis som gryningsljuset under natten och att vi ska lägga av mörkrets gärningar och klä oss i ljusets och ikläda oss Herren Jesus Kristus.

B. KÄRLEK OCH HÄNSYN I FÖRSAMLINGEN (14:1-15:13)

Judar och hedningar levde sida vid sida i församlingen i Rom. Självklart ledde detta till speciella svårigheter som Paulus kände väl till från andra församlingar som han grundat.

1. Judar och hedningar – mat och dagar 14:1-23

I Rom, precis som i alla andra större städer i Romarriket så var köttet som såldes på marknaden offrat till avgudar. Judarna kom från det gamla förbundet och hur skulle de förhålla sig till kött som offrats åt avgudar? De kunde se en parallell hos Daniel och hans vänner som avstod från sådant kött och istället bara åt grönsaker (Dan 1:8-21). Dessutom hade ju apostlamötet i Jerusalem uttryckligen beslutat vad som skulle gälla för hednakristna: *"Ni skall avhålla er från kött som offrats åt avgudar, från blod, från kött av kvävda djur och från otukt. Ni gör rätt om ni undviker sådant."* (Apg 15:29). Så, hur skulle frågan hanteras i församlingen i Rom?

a. Problemet med kött offrat till avgudar 14:1-4

Paulus lär att de inte ska döma varandra vare sig de äter kött eller bara grönsaker, eftersom Herren har tagit emot både judar och hedningar oavsett matfrågan. Han säger alltså inte åt alla hednakristna att de hädanefter bara får äta grönsaker utan tillåter dem att äta köttet som såldes på marknaden. För en fördjupning av problemet se 1Kor 8:1-13, där Paulus även lyfter fram problemen som nykristna från avgudakulturen kan uppleva.

b. Problemet med dagar och högtider 14:5

Aposteln anser att frihet och hänsyn även ska gälla frågan om sabbaten och högtiderna *"Den ene sätter en dag högre än en annan, den andre håller alla dagar för lika. Var och en bör vara fullt övertygad i sitt sinne."* (14:5). Vi vet ju att de kristna dessutom samlades på söndagen, Jesu uppståndelsedag, för att fira gudstjänst och tillbe Herren.

c. Alla lever vi och är ansvariga inför Herren 14:6-12

Alla troende tillhör Herren, eftersom han har friköpt oss (3:24) och vi har överlåtit oss till Herren (12:1-2). Vi ska inte döma varandra utan överlämna frågor som mat, dryck och dagar till Herren. Vi ska alltså få svara hur vi levt inför Jesus som är Herre över både levande och döda och han är Herre över såväl troende som icke-troende.

Att Jesus är densamme som Herren Gud förstärks genom citatet *"Det står skrivet: Så sant jag lever, säger Herren, för mig skall varje knä böja sig, och varje tunga skall pris Gud."* (14:11, Jes 45:23). Paulus gör för övrigt samma koppling mellan Herren Jesus och Jahveh i Rom 10:9-13.

d. Kärlek är viktigare än mat, dryck och dagar 14:13-23

Paulus betonar att kärleken i församlingen är viktigare än frågor om mat, dryck och dagar. Det gäller ha rätt fokus och inte gräla om matfrågan i församlingen *"Ty Guds rike består inte i mat och dryck utan i rättfärdighet och frid och glädje i den helige Ande"* (14:17). Paulus vill alltså att de troende visar hänsyn och tolerans, så att kärleken och friden får råda i gemenskapen.

På svenska kan ordet *"orent"* ha en bred betydelse så att det innefattar all synd och då kan man missförstå betydelsen här *"Jag vet och är i Herren Jesus övertygad om att ingenting är orent i sig självt, men för den som betraktar något som orent, för honom är det orent."* (14:14). Men ordet *"orent"* ska förstås i sitt sammanhang av mat och dryck och inte i fråga om synd i allmänhet. På samma sätt kan man missförstå följande vers där andra delen ibland har ryckts ur sitt sammanhang och använts för att legitimera sådant som enligt Bibeln är synd: *"Men den som äter och samtidigt hyser betänkligheter är dömd, eftersom det inte sker av tro. Ty allt som inte sker av tro är synd."* (14:23). Och även om det är sant att allt som inte sker av tro är synd så innebär ju inte det att allt som sker av tro är gott!

2. Judar och hedningar följer Kristus 15:1-13

Målet är alltså att judar och hedningar ska leva tillsammans i kärlek i samma församling.

a. Kristus är vårt exempel på kärlek 15:1-3

Jesus Kristus är vårt stora exempel på den som tjänade sin nästa *"Kristus tjänade inte sig själv utan bar våra svagheter..."* (15:3).

b. Grunden till enheten i Kristus finns i GT 15:4-13

Att Paulus lyfter fram GT:s skrifter som motivation till enhet i församlingen kan förvåna men

Paulus har ju i inledningen till Romarbrevet poängterat att evangeliet är grundat i GT *"..Guds evangelium, som Gud har utlovat genom sina profeter i de heliga Skrifterna, evangeliet om hans Son.."* (1:1-3). Här i kapitel 15 betonas att skrifterna är en grund för att judar och hedningar ska prisa Gud i en gemenskap *"så att ni endräktigt med en mun prisar vår Herre Jesu Kristi Gud och Fader."* (15:6).

Judar och hedningar ska ta emot varandra så som Kristus har gjort, han som blev judarnas tjänare genom att visa att Gud hållit alla löftena till Abraham, Isak och Jakob. Han kom dessutom med Guds barmhärtighet till hednafolken. Paulus bestyrker detta med ett antal citat från GT och han avslutar med en Messiansk profetia *"Ett skott av Isais rot, han som står upp för att regera över hedningarna, på honom skall hedningarna hoppas."* (15:12, Jes 11:10).

Att Kristus beskrivs som en tjänare för judarna ska förstås mot bakgrund av profetiorna om Herrens tjänare i Jesaja. Paulus citerar även Jes 52:15, som är en del av beskrivningen av Herrens lidande tjänare i Jes 53, för att motivera varför han predikade bland dem som aldrig hört evangeliet. (se 15:21). Jesus beskrev också sig själv som tjänaren som kommit för att ge sitt liv till lösen för många (Mar 10:45).

Paulus brister slutligen ut i en lovprisande förhoppning för församlingen i Rom *"Må hoppets Gud uppfylla er med all glädje och frid i tron, så att ni överflödar i hoppet genom den helige Andes kraft."* (15:13).

C. PAULUS KALLELSE OCH PLANER (15:14-15:33)

Aposteln har avslutat den undervisande delen av brevet och fortsätter nu med mer personliga delar om sitt uppdrag och sina resplaner.

1. Paulus kallelse som hedningarnas apostel 15:14-21

Paulus förklarar varför han skrivit så tydligt till församlingen genom att hänvisa till sitt uppdrag bland hednafolken. Han var ju hedningarnas apostel (11:13) och hade därför ett speciellt uppdrag: *".. för att bland alla hednafolk föra människor till trons lydnad för hans namns skull."* (1:5).

Paulus beskriver sig själv som en präst som ska bära fram de troende från folken som ett looffer till Herren *"att jag skall vara Kristi Jesu tjänare bland hedningarna, en som i helig prästtjänst förvaltar Guds evangelium, så att hedningarna blir det offer som Gud tar emot, helgat genom den helige Ande"* (15:16). Vi har paralleller till denna tanke i Fil 2:14-18.

Paulus berömmar sig enbart av vad Kristus har gjort genom honom i Andens kraft och han motiverar med en vers från GT varför han satt en ära i att förkunna evangeliet där det var okänt *"Jag handlade som det står skrivet: De som inte har fått budskapet om honom skall se, och de som inte har hört skall förstå."* (15:21, Jes 52:15).

2. Paulus planer för framtiden 15:22-33

Paulus delar med sig av sina resplaner. Han känner sig färdig med uppdraget i det östra medelhavsområdet, där många församlingar grundats och blickar nu istället mot Spanien i väster. Han vill passera Rom på vägen, med en förhoppning om att få dela med sig och få vila ut innan han blir utrustad för resan till Spanien. Han berättar också om insamlingen till de fattiga i församlingen i Jerusalem och att han först måste resa dit med penninggåvan. Han är väl medveten om riskerna att resa till Jerusalem, där många judar skulle vilja skada honom och han ber om förbön. *"Be att jag blir räddad från dem i Judeen som inte tror och att den hjälp jag har med mig till Jerusalem blir väl mottagen av de heliga. Då skall jag komma till er med glädje, om Gud vill, för att vila ut tillsammans med er."* (15:31-32).

När vi läser Apostlagärningarna ser vi att aposteln blev fängslad i Jerusalem år 56, men undgick att bli dödad. Han satt två år i fängelse i Cesarea innan han blev fördd som fånge till Rom och på vägen dit led han skeppsbrott på Malta. Han kom verkligen till Rom som han i många år hoppats, men inte så som han tänkt sig. I Apostlagärningarna framgår det inte hur det gick för Paulus i Rom, men sannolikt blev han frigiven och hann med sin resa till Spanien innan han fängslades en andra gång och led martyrdöden i Rom under kejsar Neros regering år 64.

III. AVSLUTANING – HÄLSNINGAR OCH LOVPRISNING (16:1-27)

A. HÄLSNINGAR (16:1-23)

Vi hittar flera intressanta detaljer i hälsningarna.

1. Febe (16:1-2)

Först möter oss en rekommendation för en syster Febe som av allt att döma var diakonissa i Kenkrea, som var hamnstad till Korint där Paulus var. Febe var alltså på väg till Rom och allt pekar på att hon blev brevbäraren av Romarbrevet.

2. Priska och Akvila (16:3-5)

Paulus hade stött på det här paret år 50 i Korint under sin andra missionsresa. Han bodde hos dem en tid när han precis som de arbetade som sadelmakare/tältmakare (Apg 18:1-3). Priska och Akvila hade kommit till Korint som flyktingar från Rom p.g.a. en förföljelse av judarna där. Kort därefter flyttade de till Efesus och där tog de sig an Apollos, som var en lärd jude från Alexandria och undervisade honom i evangeliet (Apg 18:24-27). Paulus säger också här i Romarbrevet att de varit hans medarbetare och att de vid ett tillfälle vågat sina liv för hans skull, men tyvärr vet vi inte vilken händelse han syftar på. Priska och Akvila måste varit välkända, framför allt i Korint och Efesus, men även på andra platser eftersom Paulus hälsar från "*alla hednakristna församlingar*". Föga överraskande så fanns det en husförsamling i deras hem i Rom.

3. Andronikus och Junias (16:7)

Det pågår en intensiv debatt om det inte istället borde stå Andronikus och Junia och det är uppseendeväckande med tanke på hur versen är översatt "*Hälsa Andronikus och Junias, mina landsmän och medfångar, som är högt ansedda bland apostlarna och som även före mig tillhörde Kristus.*" (16:7). Om Junias (en man) egentligen hette Junia (en kvinna) så skulle hon kunna varit en apostel. Det finns dock flera frågor kring den här versen.

1. Ska namnet vara Junias (som de svenska översättarna anser) eller Junia (som en del engelska översättare anser)?
2. Ska satsen översättas "*som är högt ansedda bland apostlarna*"? eller som flera forskare förespråkar "*som är högt ansedda av apostlarna*"? eller som Giertz "*..som har så gott namn om sig bland apostlarna*"?
3. Vilka är "*apostlarna*" som de var högt ansedda bland, enligt versen? Ordet för apostel (sändebud) används på flera sätt i NT. I sin svagaste form så var hela Paulus team apostlar d.v.s. utsända från lokala

församlingar (2Kor 8:23). I sin starkaste form syftar ordet på Kristi apostlar, som vi förstår från NT måste ha mött den uppståndne Kristus och utvalts av honom till apostel.

Dessa frågor innebär att man troligen inte bör dra några direkta slutsatser från denna vers.

4. Husförsamlingar

Från dessa hälsningar kan vi se att församlingen var utspridd på ett antal husförsamlingar.

5. Olika medarbetare och vänner

Man har förvånats över att Paulus kunde känna så många personer vid namn och veta så mycket om var och en. Men det är sannolikt att han stött på alla dessa människor under sina resor och att det på den tiden förekom en inflyttning till imperiets huvudstad och att det var därför de befann sig i Rom.

6. Slutförmaning – Varning mot irrlärare (16:17-20)

Paulus varnar slutligen för irrlärare som splittrar och här måste Romarbrevet ha varit till stor hjälp för att avgöra vad som hörde till Guds evangelium. Paulus syftar på Herrens ord till ormen i paradiset när han säger: *"Fridens Gud skall snart krossa Satan under era fötter.."* (16:20, 1Mos 3:15).

7. Gruppen runt Paulus i Korint (16:21-23)

Det var ett antal personer som passade på att hälsa till församlingen i Rom och en av dem, Tertius, måste ha varit sekreteraren som faktiskt höll i pennan. Det var säkert mycket intressant att få närvara när aposteln Paulus dikterade detta fantastiska brev.

B. LOVPRISNING ENLIGT BREVETS TEMA (16:25-27)

Paulus avslutar hela brevet med en berömd lovprisning av Gud, där brevets tema finns med. Gud ska styrka de troende genom evangeliet som på Guds befallning blivit känt för att alla folk ska föras till trons lydnad. Lovprisningen avslutas med *"Gud, den ende vise, tillhör äran, genom Jesus Kristus, i all evighet, amen."* (16:27).

SAMMANFATTNING

Aposteln Paulus hade i många år längtat efter att för första gången få besöka församlingen i Rom och nu hade han planer på att genomföra besöket efter sin resa till Jerusalem (15:22-24). En huvudanledning till att han skrev Romarbrevet var för att presentera sig själv och Guds evangelium och på så sätt förbereda besöket. I brevet nämner han sitt uppdrag att som hedningarnas apostel (11:13) föra alla hednafolk till "trons lydnad" (1:5, 15:18, 16:25-27). Men framför allt presenterar han Guds evangelium som Gud utlovat i Gamla Testamentet (1:1-4) och som är Guds kraft till frälsning för var och en som tror, vare sig man var jude eller från andra folk (1:16-17, 10:9-13).

Paulus inleder utläggningen av evangeliet med att poängtera att Guds vrede uppenbaras från himlen över all synd och orättfärdighet (1:18). Han beskriver sedan människans fallna tillstånd på ett sätt som gör att vi förstår att alla har del i syndens problem. Han går därefter vidare till Guds opartiska och rättvisa dom, då vi alla ska dömas efter hur vi levt och vad vi förstått. Människans situation ser helt hopplös ut (2:12). Därefter vänder han sig till judarna och visar med all tydlighet att de befinner i samma hopplösa situation p.g.a. synden och att hela världen står med skuld inför Gud (3:9, 19).

När vi ser vår totala hopplöshet så introducerar Paulus "en rättfärdighet från Gud" som tas emot i tro på Jesus Kristus av bara nåd, utan några laggärningar. Kristus köpte oss fria från slaveriet under lagen och synden när han betalade med sitt eget liv (3:21-24, 28).

Frågan är om Paulus inte sätter lagen ur spel, men han hävdar att det är tvärt om (3:31)! Hurdå? Lagen var inte till för att göra människan rättfärdig utan för att uppenbara synden (3:20). Lagen och profeterna har dessutom vittnat om en rättfärdighet från Gud (3:21). Långt före Mose och sinaiförbundet så förklarade Gud i lagen (Moseböckerna) att Abraham blev rättfärdig av tro (4:1-3). Paulus påpekar att detta uttalade från Gud kom innan Abraham fått omskärelsen som ett förbundstecken d.v.s. principen "rättfärdiggörelse genom tro" gäller för såväl hedningar som judar (4:10-12). Abrahams namn betyder ju också att han skulle vara en fader för många folk (4:17-18). Vi är Abrahams barn när vi delar Abrahams tro på Guds löften och i centrum för dessa löften står Jesus Kristus (4:23-25).

När vi blivit rättfärdiggjorda av nåd har vi all anledning att jubla i hoppet vi äger (5:1-2). Vårt hopp är baserat på vad Gud redan har gjort i Jesus Kristus. Paulus

avlutar utläggningen av evangeliet med att förklara att Guds överflödande nåd gäller för alla människor. Precis som Adam representerade alla människor så att hans och Evas syndafall fick tragiska konsekvenser för alla, på samma sätt representerade Kristus alla människor så att Guds överflödande nåd och frälsning är tillgänglig för alla. Alla som mottar den överflödande nåden i Kristus får Guds rättfärdighet och evigt liv (5:17).

Allt som hänt Kristus tillräknas oss i Kristus. Dopet handlar om föreningen med Jesus i hans död, begravning och uppståndelse (6:3-11). Det visar sig längre fram i brevet att även Jesu förhållande är grunden för vårt förhållande (8:17, 30). Föreningen med Jesus får direkta konsekvenser. Vi är inte längre slavar under synden utan under Gud och ska därför ställa oss själva i Guds tjänst som vapen för det goda (6:12-13).

Paulus förklarar att vi p.g.a. vår relation med Kristus blivit fria från slaveriet under lagen. Han utvecklar nu lagens funktion i att uppenbara synden (7:9). Han förklarar även varför vi människor aldrig klarat av att uppfylla lagens krav, att det beror på vår fallna natur som Paulus kallar för köttet (7:14-17). Återigen visar aposteln att vi i oss själva hamnar i total hopplöshet i kampen mot syndanaturen och dess konsekvenser. Det finns bara en som kan rädda oss och det är Jesus! Paulus går från total hopplöshet till fullständig förlåtelse och frälsning (7:24-8.1). Hur är det möjligt? Det är bara möjligt p.g.a. vad Gud gjort i Jesus Kristus. Gud har ställt fram Kristus som ett syndoffer (8:3) d.v.s. Jesus tog på sig våra synder och dog i vårt ställe. Straffet las på honom och vi fick hans rättfärdighet. Det är därför det inte finns någon fördömelse för dem som är i Kristus Jesus (8:1).

Den helige Ande har kommit in i oss och Paulus uppmanar de troende att leva efter Anden och inte efter köttet (8:4-8). Vi ska drivas av Guds Ande som vittnar inom oss att vi är Guds barn (8:14-17) och som hjälper oss i vår svaghet och bön (8:26-27).

När Paulus beskriver det kristna hoppet så överraskar han med att säga att hela skapelsen är berörd av Guds frälsande verk i Kristus. Paulus säger att skapelsen lagts under förgängelsen p.g.a. Adam och Evas syndafall, men att även skapelsen längtar efter och kommer att få del av Guds barns befrielse. Vi anar att löftena om en ny himmel och en ny jord mycket väl kan handla om en förnyad och befriad skapelse (8:18-24).

Paulus poängterar att vårt hopp vilar på Guds verk och vad Gud redan har gjort genom Jesus Kristus. På grund av sitt allvetande har han förutbestämt oss till att bli lika Jesus Kristus. Dem som Gud förutbestämt har han kallat, förklarat rättfärdiga och har t.o.m. förhärligat (8:29-30). Det finns ingen svårighet, förföljelse eller makt som kan skilja oss från Guds kärlek i Kristus Jesus (8:33-39).

Paulus förvånar oss när han beskriver sitt livs stora sorg, nämligen att hans folk inte tagit emot Jesus som Messias. Han är så förtvivlad att han kunde önska att han själv vore fördömd och bortkastad från Kristus om det kunde hjälpa hans folk (9:1-3). Han betygar att Gud ändå varit trofast mot sina löften eftersom begreppen "Israel" och "löftets barn" inte har med etnicitet att göra utan syftar på dem som tror på Jesus Kristus (9:6-8, Gal 3:26-29, Gal 4:25-28, Gal 6:15-16).

Paulus utvecklar i kap 9-11 förhållandet mellan Israel och folken. Han talar om barmhärtighetens och vredens kärll, där Mose blir en urtyp på den som fått barmhärtighet och farao en urtyp på en som drabbats av Guds domar. När vi läser detta i ljustet av hela Romarbrevet så förstår vi att vi alla borde vara "vredens kärll". Men Gud har visat stort tålamod och inte straffat världen eftersom han haft en frälsningsplan som nu är fullbordad i Kristus (9:22-24). Det avgörande är hur man förhåller sig till Jesus (9:30-33). Den som tror på Jesus Kristus får Guds rättfärdighet oavsett man är jude eller hedning (10:9-13). Paulus drar här ett likhetstecken mellan Jesus som Herren och Jahveh i GT, likadant gör han i 14:7-11, dessutom säger han rakt på att Jesus Kristus är människa och Gud i 9:5.

De flesta judarna hade visserligen förkastat Jesus som Messias men Gud har aldrig vänt Israel ryggen. Paulus säger att han själv var ett bevis på detta (11:1) och att det fanns en "rest", en liten del av Israel, som var sanna troende på Jesus Kristus. Han påpekar att det såg likadant ut på Elias tid (11:2-6) och han har redan sagt att det rådde samma situation på Jesajas tid (9:27-29). Så Israel var delat mellan de som trodde och inte trodde på Jesus Kristus (11:7).

Nu överraskar Paulus med att säga att det faktum att judarna förkastat Jesus ändå har lett till världens försoning, så att frälsning kom till folken. Hurdå? Jo, den förkastade Jesus fick lida och dömdes till döden och när det skedde så bar han allas synd. Gud visste detta och det var profeterat 700 år f.Kr. (11:11, Jes 53). Gud som är historiens Gud har en strategi för hur judarna ska bli frälsta och

det är genom att de bli avundsjuka på vad Gud gör bland de troende (11:13-15).

Nu summerar Paulus vad han sagt i kapitel 9-11 genom bilden av det vilda och äkta olivträdet (11:16-24). Det vilda trädet symboliserar hednafolken och det äkta den troende delen av Israel med rötter ända ner till Abraham. Paulus säger att några grenar på det äkta trädet har brutits bort pga. sin otro och att grenar från vildoliven istället har ympats in i det äkta olivträdet. Enda sättet att vara kvar är att leva i tro. Om grenarna som tidigare brutits bort kommer till tro på Jesus Kristus så blir de åter inympade. Det äkta olivträdet består alltså av judar och hedningar som tror på Jesus Kristus.

Paulus säger att judarnas förkastelse av Jesus kommer att pågå tills hedningarna i fullt antal kommit in i det äkta olivträdet (11:25) och den processen pågår än idag. Han summerar slutligen vad han sagt att först var hedningarna olydiga men fick barmhärtighet genom judarnas olydnad som i sin tur ska få barmhärtighet genom de troende hedningarna, som vi vet ska väcka dem till avund. Gud gjorde alltså alla folk till fångar under olydnaden för att sedan förbarma sig över alla (11:30-32). Efter han lagt fram Guds evangelium och frälsningsplanen för alla folk så brister Paulus ut i en underbar lovsång (11:33-36).

Paulus kommer nu in i den praktiska delen av Romarbrevet och den här delen handlar om tillämpning av evangeliet. Först lägger han grunden genom att säga att vi ska bära fram våra kroppar med allt vi är till Gud som ett offer, för att Guds vilja ska komma till uttryck i och genom oss (12:1-2).

Guds vilja är att vi fungerar i våra nådegåvor i församlingen i enhet och ödmjukhet (12:3-8). Vi ska vara hängivna i den inbördes kärleken och bönen (12:9-16). När det gäller relationen med dem som är utanför gemenskapen ska vi älska vår nästa och t.o.m. våra fiender (12:17-20). Vi ska övervinna det onda med det goda (12:21, 9).

Men hur ska vi förhålla oss till statsmakten? Vi ska underordna oss den, eftersom den är förordnad av Gud (13:1-2). Men hur kan Paulus säga så om den korrupta romerska regimen? Vi måste förstå att utan centralmakt och civilrättsliga lagar så skulle vi hamna i anarki och den svage skulle bli helt rättslös. Vi ska betala skatt, tull och ära den som äras bör (13:7). Huvudmotivationen till att göra rätt för sig i samhället är fortfarande kärleken

till nästan (13:8-10). I väntan på att Jesus ska komma tillbaka ska vi göra gott och ikläda oss vår Herre Jesus Kristus (13:11-14).

I församlingen i Rom levde judar och hedningar sida vid sida och Paulus tar upp hur de ska relatera till frågor som mat och dagar. Allt kött som fanns att köpa på marknaden hade först offrats till avgudar. Judarna kunde peka på hur Daniel och hans vänner avstod från att äta sådant kött och bara åt grönsaker (Dan:1:8-16). Dessutom hade apostlarna och den helige Ande beslutat att hednakristna skulle avhålla sig från kött offrat till avgudar (Apg 15:29). Så, hur skulle Paulus hantera denna svåra fråga?

Paulus säger att de inte ska döma varandra vare sig man äter kött eller bara grönsaker, utan överlåta den frågan till Herren som de en dag ska få svara inför (14:1-4). Han säger detsamma vad gäller sabbats- och högtidsdagar (14:5-6). Principen är att den inbördes kärleken och uppbyggelsen är viktigare än frågor om mat och dagar. Det stora exemplet på kärlek till vår nästa är Jesus själv (15:3). Paulus uppmanar judarna och hedningarna att hålla samman och med en mun prisa Gud (15:6, 13).

Slutligen berättar Paulus om sitt uppdrag bland hednafolken, sina resplaner och därefter kommer han med många personliga hälsningar till de troende i Rom. Allra sist avslutas brevet med en lovprisning baserat på brevet huvudtema:

"Honom som förmår styrka er genom mitt evangelium, min förkunnelse om Jesus Kristus, enligt den avslöjade hemlighet som under oändliga tider har varit dold men nu har uppenbarats och genom profetiska Skrifter på den evige Gudens befallning gjorts känd, för att alla folk skall föras till trons lydnad - Gud, den ende vise, tillhör äran, genom Jesus Kristus, i all evighet, amen" (16:25-27).